

Заняття з елементами тренінгу «Протидія торгівлі людьми»

МЕТА: підвищення рівня інформованості учасників тренінгу щодо проблеми торгівлі людьми, застереження від фізичного і морального насильства, запобігання і протидія насильству; надання корисних порад щодо особистої безпеки при виїзді за кордон тощо.

Хід заняття

Торгівля людьми в Україні на сьогодні є досить болючою проблемою. Адже наша держава очолює список країн, котрі потерпають від торгівлі людьми. В той же час, згідно доповіді Державного департаменту США про нелегальну торгівлю людьми у світі, Україна належить до держав, де для боротьби з цим явищем докладається недостатньо зусиль. За результатами наукового дослідження, профінансованого Єврокомісією, Україна посідає 87-е місце у світовому рейтингу боротьби з торгівлею людьми.

Світова спільнота намагається боротися з цим явищем, але не зважаючи на увагу міжнародних організацій до зазначеної проблеми, торгівля людьми останніми роками набула надзвичайного поширення.

Офіційна статистика не дає чіткого уявлення про масштаби цього явища і точну кількість жертв, оскільки торгівля людьми є злочином, який досить складно відслідкувати тому, що злочинці використовують безліч форм і методів; крім того, більшість постраждалих не звертається по допомогу через страх покарання, осуд або просто не мають можливості це зробити. Тому до офіційних зведень потрапляє лише один з сотень таких випадків.

Так, наприклад, за даними Держдепартаменту США, щороку в рабство потрапляють 600-800 тис. осіб. За оцінками Центру безпеки людини, цей показник значно більший і дорівнює 4 млн. Згідно з дослідженнями Міжнародної Організації Праці, близько 12,3 млн. людей у світі займаються примусовою працею, в т.ч. 2.4 мільйони – в результаті торгівлі людьми.

Торгують і жінками, і чоловіками, і дітьми, Приблизно в одному випадку з п'яти жертвами работоргівців стають діти. За даними ЮНІСЕФ, жертвами торгівців людьми щороку стають 1,2 млн. дітей. Їх вивозять в інші країни або регіони з метою всиновлення, випрошування милостині, використання у важкій нелегальній праці або для роботи у сфері секс-послуг, порнобізнесі тощо. Спектр роботи стає все більшим. Людей експлуатують у домашньому господарстві і виробництві, торгівці переходять до вербування у сільську місцевість, поширюється внутрішня торгівля та змінюються шляхи вивезення.

Торгівля людьми розвивається надзвичайно стрімкими темпами. Прибутки від неї сягають астрономічних розмірів і щорічно приносять кримінальним угрупованням мільярди доларів. Це третій за розмахом кримінальний бізнес у світі після торгівлі зброєю і наркотиками.

Вправа «Міф і факт»

На стінах почеплено плакати із написом «МІФ», «ФАКТ», «ВАГАЮСЬ». Учасникам потрібно, після зачитування вислову, зайняти місце під написом, котрий вони вважають правильним. Проводиться обговорення, чому така думка. Після цього зачитується правильна відповідь.

Торгівля людьми – це проституція. *(Міф. Проституція – це не сексуальна експлуатація, за це отримують гроші, 90% випадків – трудова експлуатація.)*

Торгівля людьми може відбуватися в межах однієї країни. *(Факт. 10 % осіб були експлуатовані в Україні).*

В торгівлю людьми потрапляють переважно жінки. *(Міф. 62% постраждалих – чоловіки).*

Мої друзі можуть мене продати. *(Факт).*

У ситуацію торгівлі людьми частіше потрапляють неосвічені люди. *(Міф. 82% постраждалих мають вищу або технічну освіту).*

Я можу потрапити в ситуацію торгівлі людьми. *(Факт. Ця проблема може торкнутися кожного, незалежно від віку, статі, освіти чи соціального статусу).*

У даний момент найбільш повне визначення торгівлі людьми дає "Протокол з попередження торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми", який доповнює Конвенцію ООН про боротьбу з транснаціональною організованою злочинністю. Протокол є основним сучасним документом, спрямованим на боротьбу з цим злочином. Він визначає торгівлю людьми як: Здійснення з метою експлуатації вербування, перевезення, передачі, приховання чи отримання людей шляхом погрози силою або її застосування чи інших форм примусу, викрадення, шахрайства, обману, зловживання владою чи вразливістю стану або шляхом підкупу у вигляді платежів чи вигод для одержання згоди особи, яка контролює іншу особу.

З приведених вище визначень випливає, що **торгівля людьми** – це сукупність таких ознак: вербування, перевезення, передача, продаж, усиновлення (удочеріння) у комерційних цілях, використання в порнобізнесі, використання у військових конфліктах, залучення до злочинної діяльності, трансплантація чи насильницьке донорство, примус до заняття проституцією, рабство і ситуації, подібні до рабства, примусова праця, залучення в боргову кабалу, використання шантажу, погроз, насильства.

Перегляд фільму “Життя на продаж”.

Після перегляду фільму учасники тренінгу відповідають на питання:

- 1). Назвати причини, через які герої потрапили в цю ситуацію,
- 2). Як героям вдалося звільнитися з цієї ситуації?
- 3). Основні засоби безпеки, які б ви порекомендували героям, щоб не потрапляти в такі ситуації та ін..

Якщо Ви вирішили працювати за кордоном ...

У пошуках роботи за кордоном можуть допомогти молодіжні бізнес-центри, численні інформаційні дайджести (ЗМГ, реклама), вищі навчальні заклади і звичайно ж, поради знайомих. Якщо вже знайшли роботу, тоді...

- Спочатку необхідно вийти зі стану ейфорії від перспектив, про які Ви мрієте. Якщо після цього Ваше рішення відносно роботи за кордоном не змінилося, треба розібратися з наступними позиціями. По-перше, звідки Ви отримали інформацію про таку роботу: чи є це джерело надійним; чи влаштовують Вас умови майбутньої роботи.
- Переконайтеся, що фірма, яка пропонує роботу, має ліцензію на працевлаштування українських громадян за кордоном, отриману у Міністерстві праці та соціальної політики України.
- Поцікавтеся в центрі зайнятості, чи є у фірми позитивний досвід працевлаштування українських громадян за кордоном.
- Вимагайте оформлення спеціальної робочої візи - туристична та гостьова візи не дають права на роботу.
- Підписаний контракт є обов'язковою умовою працевлаштування. Контракт підписується у 2 примірниках (для кожної із сторін).
- Контракт повинен бути написаний зрозумілою для Вас мовою (українською або російською).
- У контракті повинна міститися повна інформація про умови роботи:
 - термін дії контракту;
 - тривалість робочого дня;
 - вихідні дні;
 - оплата праці;
 - умови проживання;
 - медичне страхування;
 - повне ім'я та адреса роботодавця;
 - умови розірвання контракту.

Уникайте фраз типу: «та інші види робіт», «всі роботи на вимогу роботодавця».

- Від'їжджаючи, обов'язково залиште вашій родині, друзям чи родичам якомога точніші координати вашого майбутнього місця перебування (точну адресу та реквізити організації, усі можливі контактні телефони, ваше

місцезнаходження - майбутню адресу проживання, координати людини, через яку ви знайшли роботу - менеджера організації, знайомого, який порадив цю роботу). Обов'язково телефонуйте додому.

- Після приїзду у країну, де Ви будете працювати, зареєструйтеся в посольстві України - інформація про Ваше перебування допоможе дипломатичним представникам України захистити Ваші інтереси у разі необхідності.

Форум – театр

Зараз ми з вами розіграємо сценку і після кожної мізансцени проведемо обговорення, а саме: Що можна було б змінити?, Що повинно було насторожити?, На що потрібно було звернути увагу? і т.д.

«Як потрапити у пастку»

Дійові особи:

1. Дівчина студентка коледжу
2. Мама
3. «Хороша тьотя» (вербувальниця)
4. Експлуататор (власник готелю у Швеції)

Мізансцена 1

Звичайний ранок. Мама після нічної зміни, готує щось на кухні.

Мама, думки вголос: «Як я стомилася з цими нічними чергуваннями, від колишнього жодної допомоги, у малого кросівки порвалися, від старшої допомоги не дочекаєшся».

Заходить старша донька Саша: «Мамо, треба гроші купити новий підручник і атлас - 300 грн., у всіх вже . І в подружки вечірка, хочу одягти щось нормальне, може маєш 200 грн, - дай на нову кофтинку.»

Мама: «Нічого тобі не дам, не маю зараз. Попробуй заробити сама. Інші діти якось придумують як гроші заробити, а тобі тільки гульки в голові. Не можу я вас двох на собі тягнути. Шукай. Сашо, якийсь підробіток.»

Мізансцена 2.

Саша, іде додому після навчання, думки вголос: «Треба пошукати в газеті, може є якась робота для мене. Можливо, мамочок з дітками у парку попитати, чи не треба з дитиною посидіти. З чогось треба починати.»

Присідає на лавку в скверику.

«Хороша тьотя» (оглядається навколо, присідає на лавку поруч):

«Що мала, так похнюпилася? Життя важке?»

Саши: «Так, важке. Ось думаю, яка гроші заробити».

«**Хороша тьотя**» «А що дуже треба?»

Саши: «Так, вкрай. Мамі треба допомога. Ось сесію здам і буду щось думати».

«**Хороша тьотя**»: «Ну, маю для тебе хорошу пропозицію. Робота серйозна. Будеш отримувати великі гроші. Переліт та усі документи зробити допоможу. Поїдеш по «безвіз» до Швеції. Будеш заробляти і мамі допоможеш. І світ побачиш. Паспорт маєш біометричний?»

Саши: «Ні. А що я буду робити? Може треба якийсь контракт підписати? І мову знати?»

«**Хороша тьотя**»: «Гроші на паспорт даю вже. Роби терміново. А гроші потім повернеш. Контракт уже там, на місці підпишеш. Робота в готелі. Прибирання. Мову знати не потрібно. Давай свій номер. Ось гроші. І поспішай з паспортом. Через два тижні виліт».

Мізансцена 3.

Пройшло більше місяця.

Саши: «Я так більше не можу. Уже три тижні працюю. Зранку до вечора на ногах. Захворіла, не вийшла, штраф написали. Алергія на руках від засобів. За межі готелю виходити не можна. А учора одна гостя готелю поскаржилася, що пропав її перстень. Мамі дозволили подзвонити лише раз і то під наглядом. Піду попрошу паспорт розрахункові, може, на білет вистачить. Повернуся додому. Добре, що він трохи знає російську».

Власник готелю: «Чого прийшла? Маєш бути на роботі. Швидко повертайся. Берися до діла. Штраф буде».

Саши: «Розрахуйтеся зі мною. І паспорт віддайте. Мушу їхати додому».

Власник готелю: «Яке додому? Тут (дивиться в список) у тебе штрафів багато. Грошей не дам. Не заробила ще. Я тут придумав для тебе, як штрафів позбутися. Дівчина ти нічого. Завтра до мене друг приїде. Кіно знімає. Для дорослих. Підеш на зйомки і штрафи скасує. І не смій відмовлятися. Закладу тебе в поліцію за крадіжку. Так що, дівчино, готуйся»...

5 основних ознак торгівлі людьми:

- відбирають паспорт/документи, що посвідчують особу його власника;

- проживання в нелюдських умовах;
- позбавлення прав (права вибору, права на спілкування, права на пересування, тощо);
- вчиняється насильство (фізичне, психологічне: погрози, залякування);
- праця понаднормово, людині не заплатили за виконану роботу.

Наслідки торгівлі людьми для постраждалої особи:

- Важка, низькооплачувана праця
- Неможливість отримати своєчасну медичну допомогу
- Високий ризик травматизму, відсутність компенсації
- Депортація
- Небезпечні хвороби
- Психічні розлади, психологічна травма
- Переоцінка цінностей
- Психологічне, емоційне відчуження близьких
- Життя в атмосфері страху і насильства
- Розлука з рідними, високий ризик розпаду сім'ї
- Фінансові труднощі, пов'язані з необхідністю лікування та вирішенням інших проблем
- Ризик стати об'єктом насмішок і засудження
- Смерть
- Підірване здоров'я
- Переоцінка цінностей
- Стигматизація після повернення додому
- Потенціальний насильник

Запам'ятайте – торгівля людьми – це організована злочинність, нічого не відбувається випадково.

На вокзалах закордоном до вас підійдуть не випадкові «Добрі люди», які раптом вирішили вам допомогти. Ви не випадково будете винні велику купу грошей, не випадково будете працювати у нелюдських умовах... Все це організовано, тому що приносить великі гроші, а тому – ви лише механізм, який допомагає їх заробляти.

А чи всі можливості ви використали в Україні? Озирніться довкола і ви побачите успішних молодих людей, які самостійно побудували в Україні сімейний добробут, кар'єру, досягли успіхів у навчанні, роботі.

Можливо, не все у нас так погано, можливо, варто піти іншим шляхом? Вибір залишається за вами.

Будьте завжди вільними.

